

Rentestigninger rammer privatøkonomien i år

Det seneste års rentestigninger øger danskernes samlede renteudgifter med 12 mia. kr. i 2023. Det vil mindske privatforbruget og dæmpe væksten i økonomien.

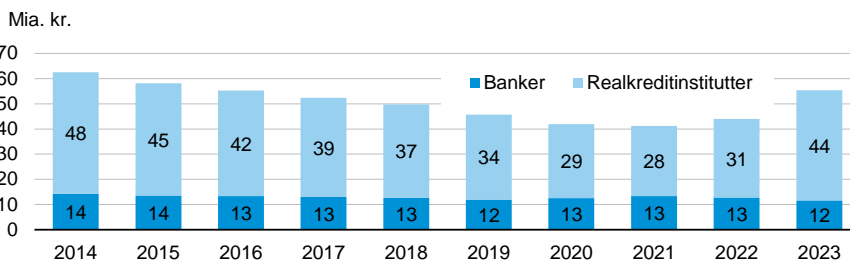
Rentestigninger rammer danskere med variable renter

Udviklingen i renterne har sjældent fyldt så meget i medierne og rundt om middagsbordene som i 2022. Verdens centralbanker har hævet renterne fra et historisk lavt niveau i et forsøg på at dæmpe den økonomiske aktivitet, så inflationen kan komme ned. Rentestigningerne påvirker især danske familier med store banklån og variabelt forrentede realkreditlån, da deres privatøkonomi vil blive belastet af højere rentebetalinger.

Højere renter påvirker imidlertid danskernes renteudgifter med en vis forsinkelse. Når Nationalbanken hæver renterne, tager det mange måneder, før rentestigningen mærkes hos bankkunderne. Og for familier med variabelt forrentede realkreditlån tager det også lang tid, måske år, før renterne på realkreditlånet stiger.

Danskernes renteudgifter stiger med 12 mia. kr. i 2023

Husholdningernes renteudgifter for den nuværende beholdning af indlån og udlån

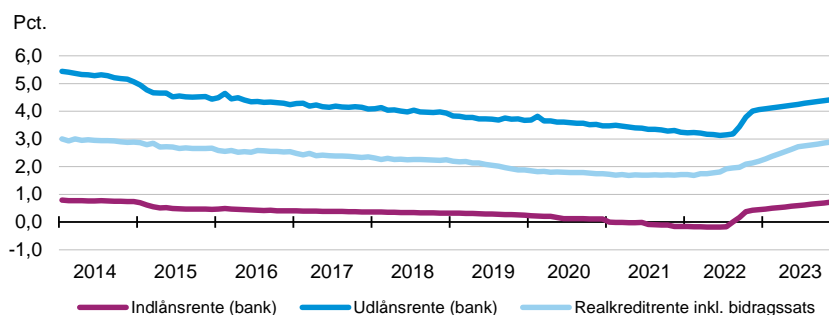
Anm.: Figuren viser udviklingen i husholdningernes nettorenteudgifter til indlån og udlån i banker og realkreditinstitutter, hvor beholdningen af indlån og udlån er fastholdt ved december 2022-niveau.
Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Nationalbanken

Danskernes renteudgifter stiger fra 44 mia. kr. til 56 mia. kr.

Det er i 2023, at rentestigningerne for alvor vil slå igennem på danskernes privatøkonomi. Renterne i banken og realkreditinstituttet vil i årets løb komme op på de højeste niveauer siden 2014. Det medfører, at husholdningernes samlede nettorenteudgifter (før skat) vil stige fra 44 mia. kr. i 2022 til 56 mia. kr. i 2023. I beregningen indgår, at højere renter på bankindestående vil øge danskernes renteindtægter med 4,5 mia. kr.

Danskernes renter fortsætter med at stige i 2023

Husholdningernes gennemsnitlige rente

Anm.: Udviklingen i 2023 er DI's skøn baseret på udviklingen i de pengepolitiske renter i Danske Banks prognose fra 5. januar 2023 og en antagelse om et rentegenomsnit på hhv. 26 pct. for indlånsrenten og 35 pct. for udlånsrenten. Skønnet for realkreditrenten er baseret på resultaterne fra Totalkredits renteauktioner i november 2022.

Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Nationalbanken, Totalkredit og Finans Danmark

3 ud af 10 realkreditlån skal refinansieres

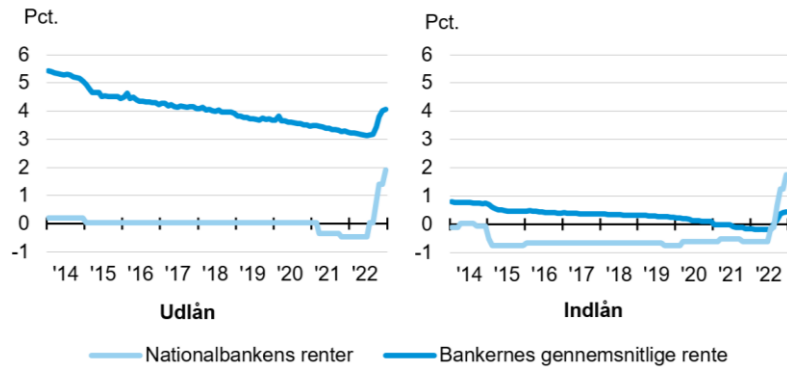
Det er især danskere med variabelt forrentede realkreditlån, som kommer til at betale mere i rente. 3 ud af 10 realkreditlån skal refinansieres i 2023, og for de berørte familier vil de månedlige renteudgifter stige med mellem 1.000 og 5.000 kr.¹

Til gengæld vil stort set alle danskere se renterne ændre sig i banken. I takt med, at Nationalbanken hæver de pengepolitiske renter, vil bankerne følge trop – dog med en vis forsinkelse. Fx har Nationalbanken hævet sin udlånsrente med 2,35 pct.-point i 2022, mens bankerne i gennemsnit kun har hævet deres udlånsrenter med 0,81 pct.-point.

¹ Se mere i Finans Danmarks analyse ”Hvor hårdt rammer de højere priser og renter danske familiers økonomi?” fra december 2022

Bankerne øger deres renter langsommere end Nationalbanken

Udviklingen i Nationalbankens styringsrenter og bankernes renter (gennemsnit)

Anm.: Figuren viser de effektive bankrenter for husholdninger
Kilde: Nationalbanken

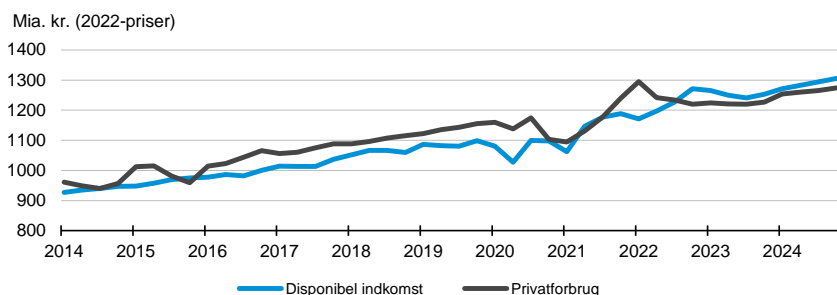
Højere renter reducerer den disponible indkomst og privatforbruget

Privatforbruget bliver påvirket af rentestigninger

Når danske familier betaler mere i rente af deres lån, falder deres disponible indkomst, som er den indkomst, der går til forbrug eller opsparing. De højere renteudgifter i 2023 reducerer husholdningernes samlede disponible indkomst med omkring 0,5 pct., når man tager højde for, at renteudgifterne er fradragsberettigede, og at højere renter på nogle låntyper modsvares af et lavere afdrag. Det medfører, at de berørte familiers privatforbrug falder - enten med det samme eller på sigt.

Tæt sammenhæng mellem den disponible indkomst og privatforbruget

Udviklingen i den disponible indkomst og privatforbruget

Anm.: Sæsonkorrigeret årsniveau
Kilde: Danmarks Statistik og DI's prognose fra december 2022

Om beregning af højere renteudgifter i 2023

- Vi ønsker at komme med et skøn for husholdningernes højere rentebetalinger i 2023, der alene skyldes rentestigninger. Derfor holder vi mængden af indlån og udlån konstant ved niveauet i december 2022 (sidste observation).
- Vi beregner ændringen i renteudgifter til indlån og udlån i banker på følgende måde: Vi skønner, at indskudsbevisrenten og foliorenten stiger fra 1,75 pct. i december 2022 til 2,90 pct. i december 2023. Udlånsrenten stiger fra 1,90 pct. til 3,05 pct. i samme periode. Skønnene er baseret på den seneste prognose fra Danske Bank fra 5. januar 2023. Vi skønner, at gennemslaget fra Nationalbankens renter til pengeinstitutternes renter er hhv. 26 pct. for indlånsrenten og 34 pct. for udlånsrenten, hvilket svarer til det observerede rentegennemslag fra december 2021 til december 2022.² Det indebærer desuden en vis normalisering af pengeinstitutternes rentemarginal. Vi antager, at husholdningernes beholdning af udlån og indlån i hele 2023 svarer til niveauet i december 2022 og beregner de stigende renteudgifter på baggrund af ovenstående skøn for udviklingen i de gennemsnitlige detailrenter.
- Vi beregner ændringen i renteudgifter til realkreditlån på følgende måde: Ifølge Nationalbankens opgørelse skal husholdninger (lønmødtagere, pensionister mv.) refinansiere realkreditlån for 424 mia. kr. inden for det næste år. På baggrund af tal fra Finans Danmarks analyse, "Hvor hårdt rammer de højere priser og renter danske familiers økonomi?", fra december 2022 antager vi, at 51 pct. af lånene er F-kort-lån, 19 pct. er F1-lån, 9 pct. er F2-F3-lån og 21 pct. er F4-F5-lån. Vi antager, at renterne på lånene (inkl. bidrag) ved rentetilpasningen stiger med 2,4 pct.-point for F-kort-lån, 3,4 pct.-point for F1-lån, 3,5 pct.-point for F2-F3-lån og 2,9 pct.-point for F4-F5-lån på baggrund af resultaterne fra Totalkredits renteauktioner i november 2022. Vi antager, at den samlede beholdning af realkreditlån er uændret i 2023. Dermed antager vi implicit, at renten på nye lån svarer til renten på afdrag af eksisterende lån.

² Tabellen herunder viser en række følsomhedsberegninger:

	Gennemslag fra Nationalbankens renter til pengeinstitutternes renter					
	0%	10%	26%	50%	70%	100%
Indlånsrente	0%	10%	26%	50%	70%	100%
Udlånsrente	0%	20%	34%	70%	80%	100%
Renteudgifter til bank i 2023 (mia. kr.)	12,0	12,0	11,6	11,3	10,6	9,7